

Önder BİNGÖL

**KÜRESEL FİNANS PİYASALARINDA
KRİPTO PARANIN KONUMU:
Teori, Uygulama ve Gelecek Beklentileri**

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2024**

Aralık 2024

ISBN: 978-625-5957-12-2

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılmaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖNSÖZ

Baş döndürücü bir hızla ilerleyen teknolojik değişimin hayatımız üzerinde son derece önemli etkilerinin olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Yaşanılan bu süreç bir taraftan insanlara önemli imkânlar sunarken, diğer taraftan bazı riskleri de bünyesinde barındırabilmektedir. Nitekim gelişen teknolojiyle birlikte yaşamımıza giren kripto paralar her geçen gün daha popüler hale gelmekte ve söz konusu kripto para birimlerini kullanan kişi sayısı hızla artmaktadır. Ancak ortaya çıkışından itibaren kripto paraların, paranın fonksiyonlarını ne ölçüde karşıladığı sıklıkla sorgulanmaktadır. Bütün bu sorgulamalara rağmen kripto paraların geleneksel para birimlerine bir alternatif oluşturduğu, diğer bir ifadeyle alternatif bir para birimi olarak işlev görmeye başladığı da dikkat çekmektedir.

Kripto paralar yatırımcıların da ilgisini çekmekte ve birer yatırım aracı olarak da popülerliğini artırmaktadır. Zaten finansal piyasalar, kripto paralarından ve bunların alt yapısını oluşturan blokzincir teknolojisinden en fazla etkilenen sektörlerden biri durumundadır. Kripto paralar kullanmış oldukları blokzincir teknolojisi sayesinde merkezi bir otoriteye ihtiyaç duyulmadan eşler arası işlemlerin hızlı ve düşük maliyetli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamaktadır. Ancak diğer taraftan kripto paralara ilişkin düzenlemelerin olmaması veya yetersiz olması durumunda ise kripto paraların yasa dışı faaliyetlerde kullanılması ihtimali artmaktadır ki bunun da finansal sektör üzerinde olumsuz etkilerinin olması kaçınılmazdır. Günümüzde kripto para borsalarının hem sayısındaki hem de işlem hacmindeki artış da dikkat çekici düzeydedir.

Bu çalışmanın kitap olarak basılmasını sağlayan Filiz Kitabevi'nin sahibi sayın Oğuzhan Oruç'a çok teşekkür ederim. Ayrıca kitabın hazırlanma sürecindeki titiz çalışmaları ve vermiş oldukları destek için başta Cenker Tanırcan olmak üzere Filiz Kitabevi'nin değerli çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

Önder BİNGÖL

İstanbul, 2024

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER.....	V
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE TARİHSEL AÇIDAN PARA

1.1. PARANIN TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ	3
1.2. PARANIN TANIMI.....	10
1.3. PARANIN FONKSİYONLARI	12
1.4. PARANIN ÖZELLİKLERİ.....	16
1.5. PARA ÇEŞİTLERİ	17
1.5.1. Mal (Emtia) Para.....	17
1.5.2. Temsili Para	18
1.5.3. İtibari (Fiat) Para.....	19
1.5.4. Kaydi Para (Banka Parası).....	21
1.5.5. Dijital Para	22
1.5.5.1. Elektronik Para (E-Para)	24
1.5.5.2. Sanal Para.....	27

İKİNCİ BÖLÜM

KRİPTO PARANIN KAVRAMSAL VE TARİHSEL TEMELLERİ

2.1. KRİPTO PARA KAVRAMI	31
2.2. KRİPTO PARALARIN KISA TARİHİ	33
2.3. KRİPTO PARA ÇEŞİTLERİ	39
2.3.1. Coin	40

2.3.1.1. Bitcoin	41
2.3.1.2. Altcoin (Alternatif Coin)	46
2.3.2. Token	48
2.4. KRİPTO PARA TEKNOLOJİSİ	52
2.4.1. Blokzincir Teknolojisi	53
2.4.2. Dağıtılmış Defter Teknolojisi	58
2.4.3. Kriptografi	61
2.4.4. Kripto Para Madenciliği	64
2.4.5. Kripto Paralarda Hash Fonksiyonu	67
2.4.6. İş Kanıtı ve Hisse İspatı Algoritmaları (PoW ve PoS)	72
2.4.7. Kripto Para Cüzdanları	78

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KRİPTO PARALARIN KÜRESEL ETKİSİ

3.1. KRİPTO PARA BORSALARI	85
3.1.1. İlk Kripto Para Borsaları	86
3.1.2. Günümüzde Kripto Para Borsaları	87
3.1.2.1. Merkezi Kripto Para Borsaları	88
3.1.2.2. Merkeziyetsiz Kripto Para Borsaları	91
3.1.3. Dünyada Önde Gelen Kripto Para Borsalarının İncelenmesi	96
3.2. ÇEŞİTLİ KRİPTO PARA ÖRNEKLERİ	100
3.2.1. Ethereum (ETH)	105
3.2.2. Tether (USDT)	106
3.2.3. Ripple (XRP)	108
3.2.4. Litecoin (LTC)	110
3.3. KRİPTO PARALARIN FİNANSAL SEKTÖR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	111
3.3.1. Kripto Paraların Finansal Sektör Üzerindeki Olumlu Etkileri	114
3.3.2. Kripto Paraların Finansal Sektör Üzerindeki Olumsuz Etkileri	117
KAYNAKÇA	133